

KLAGANDE

Z

MOTPART

Försäkringskassan
Länskontoret Västra Götaland
Besvärs- och omprövningsenheten

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrätten i Vänersborgs dom den 21 april 2005 i mål nr 2139-04,
se bilaga A

SAKEN

Vårdbidrag grundat enbart på merkostnader

Z yrkar att hon skall beviljas merkostnadsvårdbidrag för sonen M, född 1989, och anför bl.a. följande. De har högre kostnader än vad länsrätten godtagit. För eltandborste har de merkostnader på 500 kr per år. Försäkringskassan har hänvisat till den tvååriga garantin på eltandborsten. Genom att skadan på tandborsten sker på grund av att M biter och håller fast i borsten är det svårt att hävda att garantin skall gälla. Eltandborsten håller ca 9-10 månader, sedan får de köpa en ny. De har merkostnader för mat. Varje skoldag skickar de med M två delikatessyoghurtar, två bananer och två till fyra kex. Kostnaden uppgår till 2 925 kr per år. På grund av Ms funktionshinder har de en högre elförbrukning för hjälpmedel m.m. Merkostnaden för el uppgår till minst 2 200 kr. De har merkostnader för kläder om 4500 kr per år och för telefonsamtal till mobiltelefon om 1 316 kr. – Z åberopar ett intyg den 16 juni 2005 från B, överläkare i pediatrik, barnneurologi och habilitering, samt ett intyg den 16 juni 2005 från arbetsterapeuten F och kuratorn I.

Försäkringskassan anser att överklagandet skall avslås.

DOMSKÄL

Överläkaren B uttalade den 16 juni 2005 bl.a. följande. M har en progressiv neurologisk sjukdom. Han har mycket ringa rörelseförmåga och ingen möjlighet att förflytta sig själv. M har ständiga spänningar i sin muskulatur, vilka han inte viljemässigt kan påverka. Samtidigt är han svag. Muskulaturen är drabbad i hela kroppen, inklusive munhåla, svalg och ansikte. M har därför en svag röst och har svårigheter att tugga effektivt och att svälja utan risk. Han är stel i kroppen och har nedsatt cirkulation, vilket innebär att hans fötter blir svullna och blåa. Mot sina spänningar har han en pump som regelbundet tillför medicin till ryggmärgskanalen. På grund av sina ät- och sväljsvårigheter behöver han extra näringsrik kost och mer ofta. Vid läkarbesök den 23 juni 2005 skall man diskutera det näringstillskott som finns i form av beredda produkter, då det inte är tillräckligt med det som han nu får. Detta innebär också en ökad kostnad. På grund av sina sammansatta funktionshinder behöver M mycket elektriska hjälpmedel, vilket ger en högre elförbrukning i hemmet. På grund av hans sjukdom har han nedsatt förmåga att hålla normal kroppstemperatur och han behöver därför extra värme, särskilt under höst- och vintertiden. Det innebär extra värmetillförsel inomhus samt att han behöver mer kläder än normalt.

Arbetsterapeuten F och kuratorn I uttalade den 16 juni 2005 bl.a. följande. M har elrullstol för utomhusbruk som han började använda i hemmiljö i april 2003. Den laddas varje dag, vilket beräknas kosta två kr per dag. M har även elrullstol för inomhusbruk sedan i juli 2003. Även denna laddas varje dag. Sedan våren 2003 har M elektrisk höj- och sänkbar säng och elektrisk toalett. Bostaden utrustades i maj 2000 med elektrisk trapphiss med stol. I april 2002 anpassades badrummet innebärande borttagning av element med vattenburen värme och installation av elektriskt element med effekten 400 watt. Elementet drivs med hushållsel. Ett litet garage har i april 2003 byggts intill hyreshuset för elrullstolen. I garaget monterades ett el-element med 400 watts effekt. Det måste vara på under större delen av året utifrån instruktioner från leverantör och hjälpmedels-

central. I juni 2004 skedde ytterligare bostadsanpassning genom att en platt trapphiss installerades för att M skulle kunna komma in och ur lägenheten med sin elrullstol. Hösten 2004 installerades takliftsystem med två motorer. Ms sjukdom innebär att han har en väldigt stor frusenhet. I hemmet ökar man inomhustemperaturen för att motverka frusenheten och öka Ms välbefinnande. För att öka temperaturen i hyreslägenheten familjen bor i använder man en värmefläkt i de rum M vistas. Hjälpmedlen, bostadsanpassningarna och värmefläkten leder till en avsevärd förbrukning av elektricitet. Endast laddningen av en elrullstol kostar 730 kr per år.

Habiliteringsöverläkaren A uttalade den 28 juni 2002 bl.a. följande. Ms neurologiska störning drabbar även hans ansikte, tunga och svalg, vilket leder till tugg- och sväljsvårigheter, s.k. dysfagi. Detta leder, om speciella åtgärder inte vidtas, till undernäring och trötthet. Liksom andra personer med dysfagi är M ordinerad flera små mål under dagen. Varje mål måste vara såväl sammansatt med lämpliga näringsämnen som energirikt. I detta sammanhang rekommenderas olika särskilt lämpade livsmedel och ibland kosttillskott. Oavsett vilket alternativ man väljer innebär detta en avsevärd fördyring av matkostnaderna.

A uttalade den 14 februari 2002 bl.a. följande. På grund av sina tugg- och sväljningssvårigheter är M ordinerad flera små mål mat per dag och mosad eller mycket lättuggad mat. Familjen skickar t.ex. med energirik yoghurt (s.k. delikatessyoghurt) samt vitamin- och mineralrika frukter (t.ex. bananer) för att komplettera skolmaten med.

Kammarrätten gör följande bedömning.

Det överklagade beslutet gäller vårdbidrag grundat enbart på merkostnader för tid fr.o.m. december 2001. För att rätt till vårdbidrag skall finnas krävs att merkostnader motsvarande minst 36 procent av prisbasbeloppet kan godkännas. För år 2001 skall merkostnaderna uppgå till minst 13 284 kr och för år 2003 till minst 13 896 kr. Länsrätten har i det överklagade beslutet godtagit merkostnader om totalt 11 312 kr fr.o.m. de-

cember 2001 och om 12 506 kr fr.o.m. oktober 2003. Frågan i målet är om ytterligare merkostnader än de länsrätten beaktat kan godkännas.

Av den medicinska utredningen framgår att M har ät-, tugg- och sväljningssvårigheter och att han därför är ordinerad flera små mål mat per dag. M behöver således i markant högre grad än ett friskt barn i hans ålder inta mellanmål, som behöver ha ett energirikare innehåll än normalt. Kassan har i sitt beslut tagit upp frågan om merkostnad för delikatess-yoghurt. Zs talan får dock uppfattas så att det inte är merkostnad för delikatessyoghurt som sådan som yrkas godkänd, utan merkostnad för små mål vars innehåll och frekvens skiljer sig från de mellanmål friska barn intar. I utlåtandet den 28 juni 2002 uttalar habiliteringsöverläkaren A klart att Ms funktionshinder i form av dysfagi innebär merkostnader för mat. Av utlåtandet framgår också vikten av ett energirikt innehåll i målen. Kammarrätten anser mot denna bakgrund att den medicinska utredningen ger stöd för att Z har merkostnader för mat till M. Z har i kammarrätten angett merkostnaden till 2 925 kr, motsvarande 15 kr per skoldag. Med hänsyn till att även föräldrar till friska barn ofta skickar med barnen mellanmål i form av t.ex. en frukt, anser kammarrätten att merkostnaden skäligen kan uppskattas till 2 000 kr per år.

Z har yrkat att kostnader för elektriska tandborstar godtas med 500 kr per år. I målet är utrett att Z har tugg- och sväljsvårigheter. Utredningen ger inte skäl att ifrågasätta Ms behov av elektrisk tandborste. Försäkringskassan har godtagit merkostnader för tandborstar om 100 kr. I länsrätten anförde kassan att enligt Konsumentverkets beräkningar i PM 2004:10, Skäliga levnadskostnader, är kostnaden för tandborstar 24,67 kr per år, varför 100 kr för tandborstar mer än väl kompenserade merkostnaden. Försäkringskassan anförde vidare att två års garanti lämnas vid köp av eltandborste. De tandborstar som enligt Konsumentverkets ovan nämnda PM kostar 24,67 kr per år är emellertid inte elektriska tandborstar eller borsthuvuden till sådana, utan vanliga tandborstar. Konsumentverkets PM i denna del kan därför inte användas till ledning för bedömning av merkostnader för eltandborstar. Endast vid normal användning torde ga-

rantin på eltandborsten kunna göras gällande. Ms funktionshinder medför att han biter och håller fast i borsten, vilket enligt Z får till följd att motorn i tandborsten slutar att fungera. Sådan användning kan inte anses vara normal, varför det inte är rimligt att vid bedömning av merkostnaden hänvisa till garanti på tandborsten. Z har uppgett att tandborsten håller i ca nio-tio månader och att merkostnaden uppgår till 500 kr per år. Kammarrätten anser att det saknas skäl att ifrågasätta dessa Zs uppgifter och att merkostnaden om 500 kr per år skall godtas.

Av utredningen framgår att M har ett flertal hjälpmedel som kräver elektrisk ström för att fungera. Utredningen ger också stöd för ett behov av förhöjd inomhustemperatur, vilket också medför behov av elström utöver normalt. För att merkostnaden skall kunna godtas krävs enligt kammarrättens uppfattning inte, såsom kassan angivit i sitt beslut, att det skall vara vetenskapligt bevisat att högre inomhustemperatur har en positiv effekt på sjukdomen. I stället får det anses tillräckligt att den högre temperaturen lindrar de symtom sjukdomen ger. Den medicinska utredningen visar att sjukdomen gör att M har svårt att hålla kroppstemperaturen och att han därför behöver extra värmetillförsel. Merkostnad för extra uppvärmning får därmed godtas. Kammarrätten anser att merkostnad för extra elförbrukning för tid före 2003 kan godtas med i vart fall skäliga 1 000 kr. För tid från 2003, då en mängd eldrivna hjälpmedel tagits i bruk och elkrävande anpassningar gjorts, anser kammarrätten att merkostnader för el bör uppgå till ett belopp som överstiger det av länsrätten godtagna om 944 kr. I målet har kommit fram att M använder två olika elrullstolar, en för inom- och en för utomhusbruk. Laddningen av en elrullstol kostar 730 kr per år. Kostnaden för extra elförbrukning fr.o.m. 2003 avseende säng, toalett, trapphiss, värmeelement, värmebläkt och laddning av två rullstolar torde kunna uppskattas åtminstone till av Z yrkade 2 200 kr per år. Den omständigheten att familjens elräkning inte uppgår till avsevärt högre belopp än elräkningen för hushåll av motsvarande storlek förändrar inte denna bedömning.

Z har även yrkat att ytterligare merkostnader skall godtas för telefonkostnader och kläder. Kammarrätten anser att utredningen inte ger stöd för att kostnader för kläder och telefon skall godtas utöver vad länsrätten funnit.

De ytterligare merkostnader som kammarrätten anser kan godtas uppgår, tillsammans med de av länsrätten tidigare godtagna, till 14 812 kr fr.o.m. december 2001 och till 17 206 kr fr.o.m. 2003. Dessa merkostnader är tillräckliga för att rätt till vårdbidrag om 36 procent av prisbasbeloppet skall finnas. Med hänsyn till att den sjukdom M lider av är progredierande, anser kammarrätten att den tid för vilken vårdbidraget skall utgå kan bestämmas till december 2001-december 2006.

DOMSLUT

Kammarrätten bifaller överklagandet på så sätt att Z ges rätt till vårdbidrag om 36 procent av prisbasbeloppet för tiden december 2001-december 2006.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4)

C R

G B

K H
referent

I avgörandet har deltagit även nämndemännen G H och T W